SVENSKA Spaniel OCH Retriever KLUBBEN

RoA

Råd och Anvisningar A-prov Retriever

Riktlinjer för arrangörer och domare

Fastställda 10 mars 2013, reviderade 16 februari 2014

Innehållsförteckning RoA A-prov

Administration A-prov i Kvalificeringsklass (KKL) och Elitklass (EKL) 3
A.1 Tidsbegränsning 3
A.2 Arrangemang 3
A.3 Ansökan och Administration av jaktprov, SSRK Prov 3
A.4 Utlandsregistrerade hundar 4
A.5 Rollfördelning 4
A.5.1 Jaktledare 4
A.5.2 Provledare 4
A.5.3 Kommissarie 4
A.5.4 Stewards 5
A.5.5 Särskild apportör 5
A.6 Allmänt KKL 5
A.7 Domare KKL 5
A.8 Allmänt EKL 6
A.8.1 Antal hundar i EKL 6
A.9 Domare EKL 6
A.10 I provet får ej deltaga 6
A.11 Exteriörbeskrivning 7
A.12 Förtydligande om dressyrhjälpmedel och skadad hund 7
A.13 Antijaktgrupperingar 7
A.14 Lottning EKL 7
A.15 PM 8
A.16 Startlista 8
A.17 Prislista 9
A.18 ID-kontroll 9
A.19 Återbetalning 9
A.20 Förberedelser KKL 9
A.21 Förberedelser EKL 9
A.22 Startordning 10
A.23 Ansvar och förhållningssätt 10
Domaranvisningar A-prov 12
D.1 Provets genomförande 12
D.2 Bedömningsanvisningar KKL 14
D.3 Bedömningsanvisningar EKL 14
D 3.1 Riktlinjer för bedömningen 14
D 3.2 Apporterna kategoriseras enligt följande: 17
D.4 Allmänna anvisningar för SSRKs domare på A-prov 17
D 4.1 Muntlig kritik 18
D 4.2 KEP (Kan Ej Prissättas) och NC (Non Classified) 18
D 4.3 Kommentar: 18

Administration A-prov i Kvalificeringsklass (KKL) och Elitklass (EKL)

A.1 Tidsbegränsning

Den del av året då jakttid på aktuellt vilt gäller.

A.2 Arrangemang

- Svenska Spaniel och Retrieverklubben (SSRK) är enligt jaktprovsbestämmelserna ansvarig för A-prov i KKL och EKL.
- Alla A-prov är öppna för alla retrieverraser enligt jaktprovsbestämmelserna.
- Mästerskap, **ett** (1) per år, Retrievermästerskapet eller Svenska Öppna Mästerskapet, kan vid behov begränsas. Rasklubbsmästerskap kan gälla enbart den aktuella rasen. SSRKs jaktprovsbestämmelser ska användas.
- Vid Internationellt prov gäller FCIs regler.

A.3 Ansökan och Administration av jaktprov, SSRK Prov

SSRK använder från och med 2012 ett webbaserat anmälningssystem för hantering av alla jaktprov. SSRK centralt tillsammans med Avdelningar och Rasklubbar hanterar ansökan, godkännande och administration med rapportering till SKK genom denna lösning.

Arbetsgången är som följer:

- Avdelning/Rasklubb lägger in (ansöker) om prov i SSRK Prov. Samtliga stambokförda A-prov ska ansökas i SSRK Prov.
- När provet läggs in skall max antal deltagare, PlusGiro/Bangiro samt kontakperson anges, helst bör domare också anges.
- SSRK centralt beviljar ansökan och gör på detta sätt provet publikt så det kan ses av alla medlemmar.
- Domare skall vara inlagd senast en vecka före sista anmälningsdag.
- Avdelning/Rasklubb ansvarar för administration av provet enligt följande:
    a. Öppnar provet för anmälan
    b. Stänger provet för anmälan
    c. Hanterar medlemskontroll och betalningar
    d. Lottar enligt fastställda regler i SSRKs jaktprovbestämmelser
    e. Publicerar startlistor
    f. Publicerar PM i SSRK Prov, dock skall ej vägbeskrivning och andra uppgifter som kan identifiera jaktstället framgå. Dessa uppgifter mailas separat.
    g. Sköter hantering av hundar med förhinder och reserver
    h. Bekräftar återbetalning enligt gällande bestämmelser
    i. Verifierar pris i aktuella klasser genom domarens försorg
    j. Rapporterar resultat till SSRK
    k. Domarna ersätts enligt gällande överenskommelse och vid girobetalning skall detta ske inom en vecka efter provtillfället.
- Arrangören verifierar resultat för rapportering till SKK och bekräftar på så sätt att intäkter överförs till arrangören inom en (1) vecka efter avslutat prov.

A.4 Utlandsregistrerade hundar

Kopia av stamtavlan/registreringsbeviset ska skickas till arrangören om hunden inte tidigare har registrerade resultat hos SKK. Det rekommenderas att kopian är arrangören tillhanda en vecka före provet och det är ett absolut krav att det sker senast före provstart den aktuella provdagen. Kopian kan skickas digitalt till kontaktpersonen för provet eller via traditionell post. Det är en fördel om kopian därefter kan skickas till SKK redan före provstart.

Kommissarien ansvarar för att resultat för utlandsregistrerad hund går att registrera hos SKK och att registreringsbeviset i erforderliga fall snarast skickas till SKK:

E-post: regmail@skk.se
Fax: 08-795 30 99
Post: SKK, Registreringsavdelningen, 163 85 Spånga

Saknas registreringsuppgifter för någon hund i SKK:s databas kan inte provet registreras och både resultatrapporteringen och utbetalning av avdelningens/rasklubbens anmälningsavgifter fördröjs.

A.5 Rollfördelning

Kommissarie, provledare och jaktledare ska utses vid alla av SSRK godkända prov.

A.5.1 Jaktledare

- Ansvarar för provets säkerhet, tillsammans med mark/jaktvärd och provledare.
- Ansvarar för jakten och skyttarna.

A.5.2 Provledare

- Kontaktar domaren/domarna i god tid om färdsätt, ankomsttid, logi m.m.
- Ansvarar för kontakt med markägare/jakträttsinnehavare.
- Fördelar funktionärernas arbetsuppgifter.
- Håller i deltagarsamlingen och kontrollerar ID-kontroll, vaccinationer samt exteriörbeskrivning.
- Ansvarar för provets säkerhet, tillsammans med mark/jaktvärd och jaktledare.
- Tar emot eventuella protester.
- **Ska** vara anträffbar på provplatsen under hela provet.
- Ansvarar för att domarnas förläggning motsvarar enkel hotellstandard. Med enkel hotellstandard menas enkelrum med dusch och toalett i eller i anslutning till rummet. Det är olämpligt att förläggning sker hos provledning eller annan funktionär och bör undvikas.

A.5.3 Kommissarie

Kommissarien behöver inte vara på provplatsen men ska kunna nås via telefon under hela provdagen.

- Kontrollerar betalningar och medlemskap.
- Ansvarar för upprättande av katalog och prislistor.
- Ansvarar för rapportering i SSRK Prov.
- Skickar in rapportering till SSRKs kansli enligt checklistan.
- Tar emot ändringar och ringer in eventuella reserver

- Ansvarar för att resultat för utlandsregistrerad hund går att registrera hos SKK och att registreringsbeviset i erforderliga fall skickas till SKK.

A.5.4 Stewards

- Är domarna behjälpliga med att kalla fram hundar till bedömning.
- Ansvarar för att nödvändig ordning upprätthålls bland deltagare och publik.

A.5.5 Särskild apportör

Arrangör är skyldig att tillse att det inom arrangemangets ram finns tillgång till så många särskilda apportörer som bedöms nödvändigt och som domaren/na förfogar över. Målsättningen är alltid att varje fälld fågel ska anträffas varför särskild apportör kan sättas in för att inte i onödan försena provets genomförande med extra tidskrävande eftersök. Domaren/na avgör när en särskild apportör ska tilldelas arbetsuppgifter. Sedan en särskild apportör tilldelats sin/sina arbetsuppgifter kan provet fortsätta.

- I KKL **kan** domaren medföra egen hund som särskild apportör, som är tyst och stadig.
- Ska vara domaren/na behjälplig med apportering av fåglar som bedömes som alltför svåra eller alltför för tidskrävande.
- Ska under hela provet vara tillgänglig för domaren/na.

A.6 Allmänt KKL

KKL arrangeras så som framgår av SSRKs Jaktprovsbestämmelser**,** samt att jaktens förväntade omfattning ska vara vägledande för det antal hundar som kan bedömas.

Syftet med KKL är att kunna förvissa sig om att deltagande hundar ska visa att de har förmågan att apportera dött och skadat vilt samt ha den samarbetsviljan att de inte går ur hand och riskerar att störa jakten. Hundarna ska också visa stadga, dock får hundarna var kopplade inledningsvis. De ska också vara tysta så att de inte stör jakten eller annan hund.

A.7 Domare KKL

Arrangören tillsätter domare.

- Domare ska minst ha behörighet **B/A.**
- I de fall en utländsk domare anlitas åligger det SSRK HS att med hjälp av SKK kontrollera att denne har nödvändig auktorisation för uppdraget. Anmälan till SSRK HS att man avser att använda utländsk domare skall ske senast tre månader före provtillfället.
- Domaren ansvarar för att provet genomförs enligt gällande jaktprovsbestämmelser och RoA.
- Tjänstgörande domare får inte vara skytt under pågående prov.
- SSRK HS beslutar i samråd med jaktledaren om elev/aspirant ska medverka vid provet.
- Antalet provhundar per domare rekommenderas inte överstiga **tre (3).**
- En domare kan t.ex. samtidigt döma **tre** hundar i KKL *alternativt* att denne kan döma **två** hundar i KKL samt **en** hund för Praktiskt jaktprov *alternativt* att denne kan döma **en** hund i KKL samt **två** hundar för Praktiskt jaktprov.
- Det är en fördel om tjänstgörande domare känner till aktuell jaktmark.

A.8 Allmänt EKL

Klassen är en konkurrensklass och championatsgrundande meriter kan delas ut, därför ska de organisatoriska förutsättningarna vara så likvärdiga, som är möjligt vid samtliga prov i EKL.

A.8.1 Antal hundar i EKL

Vid ett nationellt prov beslutar arrangören om antal hundar, dock ska minst **sex (6)** hundar delta. Eftersträvansvärt är dock att **åtta (8)** hundar eller fler deltar.

A.9 Domare EKL

I EKL tillsätts domarna i samråd med SSRK HS eller av HS utsedd person, då SSRK måste ta tillvara alla tillfällen till vidareutbildning av domarkåren.

- Provet ska bedömas av minst **2** domare med lägst kategori **A.** Prov med **8** hundar eller fler bedöms med fördel av fyra domare, vilka formeras i ett tvådomarsystem, där deltagande hundar fördelas mellan domarparen.
- I de fall en utländsk domare anlitas åligger det SSRK HS att med hjälp av SKK kontrollera att denne har nödvändig auktorisation för uppdraget. Arrangören skall ansöka om att använda utländsk domare till SSRK HS senast tre månader före provtillfället.
- SSRK HS beslutar om elev/aspirant ska medverka vid provet.

Kontakt med domare ska tas i samband med grundplanering av provsäsongen (avdelningens jaktprovssekreterare eller av honom/henne utsedd person svarar för detta).

Tackar domaren preliminärt **ja**, skickas en skriftlig inbjudan med ett frankerat svarskort eller via mail så att domaren kan bekräfta inbjudan skriftligt eller elektroniskt.

Domaren ska enligt de domaretiska reglerna besvara den skriftliga inbjudan inom **14** dagar oavsett om svaret är **ja** eller **nej**.

Den skriftliga överenskommelsen ska inkludera:

- Namn på provet.
- Provdatum.
- Färdsätt – bil, tåg eller flyg – och vem som beställer vad.
- Kontaktperson.
- PlusGiro/Bankgiro

Mall för överenskommelse finns på SSRKs Hemsida.

Om domaren, mot tungt vägande skäl, tvingas lämna återbud är det kutym att denne hjälper till att få fram ersättare.

A.10 I provet får ej deltaga

Se Jaktprovsbestämmelserna § 4

Skadad eller bandagerad hund:. Hund som har oläkta sår, visar hälta, har vattensvans eller annan fysisk skada som kan nedsätta dess arbetsförmåga. Informera domaren som har ansvar för att provet genomförs enligt gällande bestämmelser.

A.11 Exteriörbeskrivning

För utlandsägda hundar föreligger inte krav på genomgången exteriörbeskrivning.

A.12 Förtydligande om dressyrhjälpmedel och skadad hund

Skadad eller bandagerad hund: Observera regelverkets § 3 I provet får ej deltaga. *Hund som har oläkta sår, visar hälta, har vattensvans eller annan fysisk skada som kan nedsätta dess arbetsförmåga.* Informera domaren som har ansvar för att provet genomförs enligt gällande bestämmelser.

I regelverkets § 13 Anvisningar för hundförare står *Dressyrhjälpmedel som hunden kan förknippa med olust eller aga är ej tillåtna under provet*. Observera att detta **inte** innefattar handikapphjälpmedel, t.ex. krycka, som föraren otvetydigt behöver för att kunna ta sig fram i provmarken.

A.13 Antijaktgrupperingar

I de fall sådana grupperingar dyker upp under jakten bör provledaren rådgöra med jaktledaren om jakten ska fortsätta så länge personer ur dessa grupper finns kvar i markerna.

- Då dessa gruppers egentliga syfte är att skapa uppmärksamhet kring sina aktioner, bör strategin vara att bemöta dem på ett korrekt sätt.
- Gå inte ut med förhandsinformation om proven i media.
- Lägg inte ut vägbeskrivning på Internet och använd inte *Jaktprov* på vägskyltarna
- Kom ihåg att i alla sammanhang framhålla den lagstadgade nytta hundarna gör vid eftersök på skadat och skadeskjutet vilt samt deras betydelse för att hålla jaktetiken på en hög nivå.
- Se till att reglerna för utsättning av vilt följs till punkt och pricka.
- Utse någon i funktionärsstaben som kan föra klubbens talan om något inträffar samt har förmågan att inte låta sig provoceras. Lika viktigt är det att lugna eventuella upprörda känslor bland provdeltagare och åskådare.
- Gör överhuvudtaget ingen stor sak av eventuella incidenter.
- Försök att inte vara ensam vid konfrontation med antijaktgrupperingar, de uppträder vanligen minst två tillsammans.
- Läs igenom Svenska Jägareförbundets skrift *Att hantera jaktsabotage*.

A.14 Lottning EKL

Efter att anmälningstiden gått ut och kontroll gjorts att alla uppgifter finns och är korrekta samt anmälningsavgiften är betald, kan anmälningarna räknas samman och eventuell lottning göras.

Vid lottning ska följande beaktas:

- Vid lottning ska de domare, kommissarier och provledare som tjänstgör inom avdelningen/rasklubben beredas plats vid ett provtillfälle med en hund hos den arrangör tjänstgöringen avser.
- Vid aktuellt prov ska markägare/jakträttshavare undantas från lottning.
- Vid förlängd anmälningstid ska alltid de hundar som anmälts före ordinarie tids utgång beredas tillfälle att delta. Först därefter sker, vid överanmälan, lottning bland senare anmälda hundar.

- Vid lottning prioriteras de hundar som har färre antal starter under innevarande säsong, vilket sker automatiskt i SSRK Prov.
- Finns undantag från lottning ska detta anges i därför avsett fritextfält, ”Lottningskommentar” då det också blir synligt i startlistan. Ange i förekommande fall vilken tjänstgöring som åberopas för undantag.

Vid rasmästerskap eller liknande arrangemang kan SSRK HS fatta beslut om förändrade lottningsregler. *I övrigt se Jaktprovsbestämmelserna § 3Rätt att delta.*

A.15 PM

PM skrivas och läggas in i SSRK Prov samt informationen göras visuell och tillgänglig för alla som kommit med eller lottats bort.

PM: et bör innehålla följande:

- Arrangerande avdelning, namn på provet samt provdatum. Dock får inga gårdsnamn eller sådan information förekomma som identifierar jaktstället.
- Samlingstid.
- Vilken/vilka domare som tjänstgör och vilken klass resp. domare dömer, dock kan påpekas att arrangören har rätt till ändringar fram till provdagen utan återbetalningsskyldighet.
- Namn på provledare samt telefonnummer.
- Namn på kommissarie samt telefonnummer.
- Telefonnummer till den som tar emot strykningar.
- Att återbetalning av anmälningsavgiften sker enligt gällande regler.
- Påminnelse om vaccinations- och exteriörbeskrivningsdokument.

Tydlig vägbeskrivning mailas separat till deltagarna.

A.16 Startlista

Starlistan/Katalogen bör ha följande utseende och innehåll:

Första sidan:

- Arrangerande klubb och avdelning
- Provform
- Namn på provet
- Provdatum

Andra sidan:

- Vilka domare som dömer vilka klasser
- Eventuell domaraspirant samt aspirantdomare
- Eventuell domarelev samt elevdomare
- Namn på provledare samt telefonnummer
- Namn på kommissarie samt telefonnummer
- Vilka eventuella priser som utdelas

Följande sidor:

- Hundar i katalognummerordning. Uppgifterna kommer i standardutförande från SSRK Prov

A.17 Prislista

Prislistan skrivs ut från SSRK-Prov och signeras på plats av tjänstgörande domare. Resultatet läggs efter provet in i SSRK-Prov och prislistan i original skickas till SSRKs kansli enligt instruktionerna i Checklista Jaktlig verksamhet på hemsidan.

Obligatoriska uppgifter är:

- Avdelning/rasklubb
- Namn på provet OBS samma namn som i provprogrammet
- Kommissariens namn skrivs uppe till höger
- Sidnumrera exempelvis sida 1 av 2
- Hundens katalognummer, ras, namn och registreringsnummer
- Ägarens namn och postort
- Datum den dagen hunden startar.
- Kontrollera efter provet att hundens pris noteras i rätt kolumn och att domaren skriver under varje hunds resultat.

A.18 ID-kontroll

Kontroll av ID-märkning kan ske genom stickprov, det är dock önskvärt att samtliga hundar kontrolleras. Kontrollen bör göras innan hunden startar och gärna efter genomförd prövning.

Arrangören ska tillse att en scanner finns att tillgå för de hundar som är chipsmärkta.

A.19 Återbetalning

Återbetalning sker vid bortlottning, vid uppvisande av intyg om sjukdom, skada eller löp. Stryks hunden före anmälningstidens utgång är detta i sig inget skäl för återbetalning av anmälningsavgiften. Anmälningsavgiften återbetalas enligt provreglerna. Vid återbetalning får administrationsavgift endast tas ut när betalning skett med PlusGiro/Bankgiro.

A.20 Förberedelser KKL

- PM till deltagarna i KKL ska innehålla RoA för deltagare på A-prov/Praktiskt jaktprov. *(Dokument: Instruktioner till deltagare på A-prov eller praktiskt jaktprov.)*
- Prislista ska upprättas och tillställas tjänstgörande kommissarie, som kan vara en av de ordinarie apportörerna.

A.21 Förberedelser EKL

- PM till deltagarna i EKL ska innehålla RoA för deltagare på A-prov/Praktiskt jaktprov. *(Dokument: Instruktioner till deltagare på A-prov eller praktiskt jaktprov.)*
- Provplats ska inte annonseras ut i Apportören, i SSRK Prov eller på SSRKs hemsida på grund av risk för jaktsabotage.
- Provledaren utser i god tid före provet i samråd med övriga domare en huvuddomare, som skall vara svensk.

- Det är huvuddomarens ansvar att se till att provledningen har ordnat så det finns markörer och tillräckligt många särskilda apportörer.
- Tillräckligt antal särskilda apportörer måste finnas tillgängliga från provets början. De bör tillhöra ställets ordinarie apportörer.
- Varje domare/domarpar bör ha tillgång till en särskild markör, dvs. en person med stor erfarenhet av fågeljakt som gör en skiss över området och där ritar in nedslagsplatserna för dött och skadat vilt.
- Varje domare/domarpar, steward och förare till särskild apportör ska vara försedd med komradio eller på annat säkerställa kommunikationen.
- Provledare/domare ska planera provet tillsammans med jaktledaren och då särskilt beakta:
    a. Beräknat antal fällt vilt. Domarna informeras om hur många apporter varje hund kan få, relaterat till förväntad vilttillgång.
    b. Antal såtar under jaktdagen.
    c. Vilka delar av marken som kan/får utnyttjas vid provet.
    d. Provhundarnas placering i terrängen vid de olika såtarna.
- De tjänstgörande domarna ska noga diskutera arbetsfördelningen avseende:
    a. Vad under jakten respektive domare ska hålla uppsikt på.
    b. Vem som skickar hundar.
    c. Vem som tar emot inlevererat vilt från hundförarna.
- Skyttarna informeras om att de eventuellt ska utse en gun's choice, alltså den hund som tilltalar dem mest som apportör.

A.22 Startordning

Startordningen bestäms genom lottdragning, som sker vid samlingen, och deltagarna förses med nummerlappar.

- I grundomgången kallas deltagarna enligt denna startordning. Hundarna prövas gruppvis i nummerordning enligt de nummer de blivit tilldelade.
- En grundomgång med förväntat normal vilttillgång innebär minst tre apporteringar per hund.

A.23 Ansvar och förhållningssätt

- Domarna skall försäkra sig om att apporteringen kan ske på ett säkert och så att hundarna inte utsätts för fara. Apportering skall därför inte ske i direkt anslutning till t.ex. livligt trafikerad väg, trafikerad järnväg, breda vattengravar eller svaga isar.
- Domaren ska inte färdas till provet eller före provet övernatta hos person som anmält hund för honom/henne på det aktuella provet.
- Vid alla varmviltsprov skall ett skriftligt avtal finnas mellan arrangören och jaktarrangören, som tydliggör ansvarsförhållandena. Blankett finns att tillgå på SKKs hemsida.
- Provledning och funktionärer ska betrakta sig som representanter för Svenska Spaniel och Retrieverklubben och bemöda sig om i alla avseenden ett korrekt uppträdande.
- Det är kommissariens ansvar att prislistorna är korrekt ifyllda innan de signeras. I de fall kommissarien inte är närvarande övertar provledaren detta ansvar. Kommissarien ansvarar

för att resultaten läggs in i SSRK Prov och skickar in signerad prislista och erforderlig dokumentation enligt Checklistan till SSRKs kansli.

Domaranvisningar A-prov

D.1 Provets genomförande

- Provet ska försiggå under en jakt.
- Elitklassen bedömas av minst **2** domare med lägst kategori **A.** Prov med **8** hundar eller fler bedöms med fördel av **4** domare, vilka formeras i ett tvådomarsystem, där deltagande hundar fördelas mellan domarparen.
- Vid jakt på drivna fåglar kan med fördel ett tre- eller fyrdomarsystem tillämpas. Minst två av de tjänstgörande domarna ska ha kategori A men vid tredomarsystem skall samtliga domare ha kategori A. Deltagande hundar fördelas mellan domarna. Byte av hundar sker normalt mellan såtarna.
- Domarna ska försäkra sig om att rätt hundar finns med i linjen. Hund med lägst startnummer, enligt lottad startordning, ska vara på domarens högra sida.
- Hundarna ska inte skickas på fågel om fara för hundens säkerhet föreligger. T.ex. över alltför höga/riskfyllda staket, ut på osäkra isar, över trafikerade vägar etc.
- I grundomgången kallas deltagarna enligt lottad startordning. Hundarna prövas gruppvis i nummerordning enligt de nummer de blivit tilldelade.
- En grundomgång med förväntat normal vilttillgång, innebär minst tre apporteringar per hund. Hos första domarparet sker två apporteringar och hos det andra domarparet en apportering. Om vilttillgången är god finns möjlighet att ge hundarna fler apporter än två hos första domarparet och en hos andra. Systemet två-en bygger på situationer när jakten bedrivs som trampjakt men behöver inte tillämpas på driven fågel.
- Beroende på var hundgrupperna står och möjlighet att skicka över hundar till andra gruppen kan man välja att behålla hundarna efter sina två apporter och fortsätta skicka/utnyttja skjuten fågel. Det är inte önskvärt att lämna efter sig stor mängd fågel och lämna området inför skyttar för att hundarna fått två fåglar var, även om det finns särskilda apportörer på plats.
- Domaren är skyldig att se till att allt vilt som fällts i tilldelat område apporteras. Under grundomgången skall hundarna skickas i turordning. Om domaren/domarparet ej hunnit få över de hundar från den andra domaren/domarparet, som står på tur inom rimlig tid, skall särskilda apportörer skickas.
- Vid en större jakt med drivna fåglar kan man välja att pröva hundarna på varannan såt. Diskutera i förväg med jaktledaren hur detta bäst kan lösas, liksom med apporteringsansvarig. På de såtar som utnyttjas för provet bör ordinarie apportörer vara medvetna om att de måste ta hänsyn till provhundarna.
- Man bör eftersträva att döma i par. Fördelen med detta är att den ena domaren kan gå fram för att se vad som händer, hur hunden arbetar, och kanske kontrollera med skyttarna var viltet har fallit. Under skottlossning fördelar man uppgifterna så att man har koll på förare och hundar. Är hundarna tysta och stadiga? Påverkar förarna sina hundar?
- Skicka provhundar på vilt som anses möjliga att finna. Man ska slutföra en uppgift. Om man börjar skicka en hund på en apport ska ännu en hund skickas om den första misslyckas. Man måste alltid skicka två hundar. Om man inte avser att skicka fler hundar ska domarna därefter gå ut i området och kontrollera om viltet finns där. Man ska då endast leta i det område man anvisat för hundföraren. Därefter överlämnas uppgiften till en särskild apportör. Om alla domare går ut för att leta ska hundarna vara kopplade.

- Finns det endast en hund kvar i provet och inga andra hundar kan sändas, får denna hund prövas ensam för att få tillräckligt bedömningsunderlag.
- Vid drivna fåglar placeras hundarna så att de ges så goda chanser som möjligt att kunna markera, dvs. de bör stå på avstånd från skyttarna. Rätt placering vid en driven såt är av största vikt för att få bästa möjliga bedömningsunderlag.
- Hunden bör skickas från den position varifrån den markerat fågeln. Om fågel faller så att förare och domare har svårt att se hunden i sitt arbete bör hunden ändå skickas direkt. Först därefter flyttar sig domaren och hundföraren snabbt till en bättre position. Det ger hunden bättre möjlighet att lösa uppgiften som en markering.
- Domarna bör, om så är möjligt, att i samråd med jaktledare och provledare be skyttarna att inte skjuta över hunden när den är ute och apporterar.
- Under en jakt där vi är inbjudna kan vi av naturliga skäl inte styra skyttet och jakten. Här kommer domarens sunda förnuft in. Man bör undvika att skicka under pågående skytte om det inte rör sig om markering och skadad fågel. Långa dirigeringar på död fågel kan vänta till efter avslutat skytte.
- Under den första omgången bör hundarna få tillfälle att apportera vilt som skjutits av den egna skytten. Hamnar fågel mycket nära en hund, hämtas den av domaren eller lämnas till den andra domaren för prövning. Fåglar som ligger döda helt öppet har väldigt litet värde som bedömningsunderlag och bör plockas upp för hand. Eventuellt kan vissa sådana apporter användas för längre dirigeringar. Det är dock viktigt att inte onödigtvis lämna en fågel i marken för att gå långt och skicka tillbaka från olika positioner. Detta är oetiskt och riskerar att omvandla provet till ett artificiellt prov.
- Utnyttja apporter genom att erbjuda den andra domaren vilt som skjutits för dina hundar. Signalera tydligt, t.ex. med höjd käpp eller över radio. God kommunikation mellan domarna är ett måste, bl.a. för att undvika att två hundar skickas samtidigt på samma vilt.
- Hund ska apportera det vilt som den skickats på, såvida inte domaren ger besked om att hämta annat vilt. Om annat vilt råkar finnas i hundens väg och apporteras ska hunden skickas på nytt. Likaså om det skjuts ett vilt som hamnar framför nosen på hunden, i linje med den apport som hunden skickats på. Om en specifik apport anges av domaren ska annat vilt som tas av misstag ej räknas in som apporterat vilt.
- Skadat vilt ska apporteras direkt. Om startande hund är ute på annan apport ska en särskild apportör skickas. Föraren av den särskilda apportören bör gå närmare och undvika att vissla och störa den hund som provas.
- Dött vilt lämnas under skottlossning för att ge möjlighet att i första hand skicka hunden på skadat vilt.
- När ett antal hundar har misslyckats att finna ett skjutet vilt ska inte domarna leta efter det förrän alla domare är överens om att inga fler hundar i linjen ska skickas.
- Om första omgången består av två apporter var och hund nr 1 misslyckas med sin första apport skickas hund nr 2. Lyckas hund nr 2 få in apporten (= eye-wipe), får den ändå gå först på nästa apport. Det är inte rättvist att ge en hund två förstachanser i följd och den andra hunden två andrachanser.
- Om första omgången består av bara en apport per hund och hund nr 1 misslyckas och hund nr 2 lyckas med en eye-wipe, ska den eventuellt andra skjutna fågeln erbjudas till de andra domarna. Hund nr 1 och nr 2 utgår och två nya hundar kallas in. Man kan välja att skicka hela linjen om fågeln ligger där. Bedömningssättet kan skilja sig mellan drivna fåglar och trampjakt.

Vid en större jakt med drivna fåglar kan man välja att pröva hundarna på varannan såt. Diskutera i förväg med jaktledaren hur detta bäst kan lösas, liksom med apporteringsansvarig. På de såtar som utnyttjas för provet bör ordinarie apportörer vara medvetna om att de måste ta hänsyn till provhundarna.

D.2 Bedömningsanvisningar KKL

Viltfinnarförmåga är ett viktigt kännetecken för en effektiv retriever och ska därför alltid prioriteras vid bedömningen.

- Även markeringsförmåga är en viktig egenskap för en retriever. Detta för att minimera risken att onödigt störa vilt i markerna. Idealiskt är att hunden, utan stöd av föraren, går rakt på nedslagsplatsen och apporterar. En bra viltfinnare ska inte behöva lita till sin förare för att finna fågeln. Hunden bör emellertid visa samarbetsvilja och svara på förarens signaler när så krävs. Hundar som visar viltfinnarförmåga och initiativ uppskattas mer än de hundar som kräver förarens stöd för att finna viltet. Den bästa hunden synes vanligen kräva minst hjälp och få det svåra att se enkelt ut.
- I överensstämmelse med provreglerna får hunden/hundarna vara kopplade under jaktens inledning. Detta för att inte störa jakten genom bristande stadga.
- För att kunna tilldelas **Godkänd** krävs att flera vilt fällts i hundens närhet och i dess åsyn. Dock bör hunden/hundarna inte placeras allt för nära skyttarna. Detta för att inte riskera att det faller ett stort antal vilt i hundens/hundarnas omedelbara närhet. Hunden bör totalt utföra minst **fem** apporteringstillfällen varav även skadat vilt bör ingå. Apporteringsavstånd och apportering av undanlöpande skadad fågel eller skadad fågel som simmar undan **ska** anpassas för klassen. Dirigeringsavstånd skall anpassas för klassen. Hunden/hundarna ska få det antal apporter som ger domaren ett tillräckligt bedömningsunderlag. Härvid ska också tas hänsyn till svårighetsgraden på apporterna.
- För att godkännas i denna klass ska hunden ha goda förutsättningar att gå till pris i EKL.
- När domaren anser sig ha ett tillräckligt bedömningsunderlag kan prövningen avslutas och hunden/hundarna kan, om jaktledaren så medger, ingå bland övriga apportörer. Detta förutsätter dock att hunden visat godkänd vilthantering, stadga samt förmågan att inte störa jakten genom att visa sig vara upprepat högljudd.

D.3 Bedömningsanvisningar EKL

D 3.1 Riktlinjer för bedömningen

Domarens uppgift är att under jägarmässiga former bedöma och ange kvaliteten på jaktegenskaperna hos deltagande hundar och att inbördes placera tävlande hundar i konkurrensklasser. Domaren ska vidare ge ett muntligt utlåtande över de deltagande hundarna och motivera sin prissättning.

Vid ett jaktprov bedöms **egenskaper eller en kombination av egenskaper och inbördes kvaliteter** med förtjänster och fel enligt gällande jaktprovbestämmelser, samt hundens mentala egenskaper. Domaren tar härvid hänsyn enbart till hur hunden framstår och uppträder vid bedömningstillfället.

Det primära syftet med all bedömning är att tjäna aveln genom att värdera resultatet av avelsarbetet sådant det framgår av de deltagande hundarnas egenskaper och kvalitet. Domaren har givetvis också till uppgift att i sin bedömning tydliggöra sådana fel och brister som är tecken på ett negativt resultat och utveckling av avelsarbetet.

Bedömningens princip är en sammanvägning av förtjänster och fel, varför domaren har att väga dessa emot varandra.

Domaren ska i första hand notera de *förtjänster i egenskaper och kvalitet* som hunden har och som svarar mot jaktprovsbestämmelserna. En bedömning får inte bestå i ett ensidigt sökande efter och en uppräkning av en hunds fel.

En hund som inte har några väsentliga fel behöver av den anledningen inte nödvändigtvis vara ett gott avelsresultat om den trots sin "felfrihet" inte har några påtagliga förtjänster och alltså därmed inte har önskade egenskaper eller kvalitet. Den övergripande anvisningen ska vara att *varje avvikelse i egenskaper och kvalitet från jaktprovsbestämmelserna är fel och ska bedömas i förhållande till graden av avvikelse och sammanvägas med hundens förtjänster.*

Bedömningen vilar på domarens kunskap om vad som krävs av en förstklassig och effektivt arbetande apportör. Domaren har att efter sitt fria skön rätt att använda denna kunskap i sammanvägningen av fel och förtjänster. Denna viktiga allmänna princip gäller givetvis inte när det i jaktprovsbestämmelserna klart anges att ett fel är diskvalificerande, eller när det i jaktprovsbestämmelserna anges att förekomsten av ett visst fel ska leda till att en viss prisvalör inte får överskridas. Diskvalificerande fel ska alltid medföra att hunden ges 0 pris. Domaren ska tydligt i kritiken ange förekomsten av sådant fel. Det är alltså tekniskt felaktigt att tilldela en hund med ett diskvalificerande fel någon annan kvalitetsvalör än 0 pris, även om det i övrigt är en utmärkt hund.

Finns inte tydliga direktiv i jaktprovsbestämmelserna, så gäller grundprincipen att fel och förtjänster vägs mot varandra. En bokstavstrogen tolkning av fel i förhållande till prisvalör gynnar inte alltid en bedömning som fokuserar på hundarnas förtjänster och riskerar därför att leda till att man får en vinnande hund med minsta antal fel, men som kanske inte alls är den värdefullaste hunden ur egenskaps- och helhetssynvinkel.

Det är viktigt att framhålla att en domares *fria skön* aldrig ska tolkas som en rättighet att ersätta i välgrundad kunskap baserade beslut med subjektivt tyckande.

- Utpräglad viltfinnarförmåga ska prioriteras vid bedömningen.
- Bra markeringsförmåga är av största vikt hos en retriever för att minimera risken att störa vilt i markerna. Idealiskt är att hunden, utan stöd av föraren, går rakt på nedslagsplatsen och apporterar. En bra viltfinnare ska inte behöva lita till sin förare för att finna fågeln. Hunden bör emellertid vara samarbetsvillig och svara på förarens signaler när så krävs. Hundar som visar viltfinnarförmåga och initiativ bör placeras före de hundar som måste dirigeras till viltet. Den bästa hunden synes vanligen kräva minst hjälp och får det svåra att se enkelt ut.
- En *eye-wipe* innebär att hunden finner ett vilt som en annan eller andra hundar misslyckats på. Detta under förutsättning att de tidigare skickade hundarna varit på nedslagsplatsen och sökt i rätt område. Om så inte är fallet räknas det inte som en *eye-wipe*, men de först skickade hundarna utgår ur provet eftersom de misslyckats med en uppgift där fågel uppenbart finns (*Out of control* eller dålig viltfinnarförmåga).
- Om den först skickade hunden misslyckas på en apport är inte avsikten med att skicka hund nr **2** att i första hand jämföra hundarnas förmåga att klara just den apporten, utan att kontrollera om där finns något vilt, dött eller skadat. Det arbete som hund nr 2 utför ska bedömas för sig.

- Om en apport inte återfinns av vare sig hundar eller domare, ska det arbete hundarna utfört på fågeln ändå ingå i domarnas bedömning, oavsett om fågeln stryks eller ej. Detta för att kunna värdera respektive hunds arbete till dennes fördel eller nackdel. Hundarnas arbete bedöms var för sig och inte i jämförelse med varandra.
- Om flera hundar prövas på en undanlöpande fågel ska dessa hundar bedömas i relation till vilken ordning de prövats.
- Den först skickade hunden bör kallas in relativt omgående ifall den inte kommer till rätt område. Om man låter en hund som inte utför ett acceptabelt arbete jobba för länge på en sådan fågel, så minskar möjligheten att finna fågeln om den skulle vara skadad. Det är lätt att förledas tro att fågeln inte är kvar på platsen där den föll och därigenom minska tiden även för nästa hund som skickas. Om man sedan efter en kort stund kallar in den hunden och går ut och finner fågeln, har man inte gett den hunden en rättvis bedömning.
- Det är stor skillnad på en *first dog down* situation och att bli *eyewipad* på dött vilt. Döm den *eyewipade* hunden (gäller endast på dött vilt) som *out of control*. Ligger fågeln död på plats och man inte kan få dit hunden betraktas hunden som *out of control*. Eller saknar viltfinnarförmåga. Den *eye-wipade* hunden utgår ur provet.
- *First dog down*-hunden kan behållas beroende på situationen och fågelns svårighetsgrad. Man kan stryka fågeln och behålla hunden i provet om hunden gjort ett bra försök på den fågeln (varit vid nedslagsplats etc). Bedömningen av *first dog down* kan påverkas av omständigheter om hur hunden kan ta sig till den plats där viltet fallit. Man kan aldrig döma *first dog down* om hunden ska ta sig över ett större vatten etc. För att kunna döma *first dog down* skall hunden ha skickats i omedelbar anslutning till att viltet fällts.
- Snabb apportering och snabb inleverering är det ideala. En hund som lägger ner en fågel för att få ett bättre grepp bör inte bestraffas för hårt. Observera dock att det inte får handla om slarvigt apportgrepp eller ett upprepat beteende.
- Allt vilt ska undersökas efter tecken på hård mun. En fågel som har yttre skador behöver inte ha fått dem på grund av hundens vilthantering utan de kan ha uppstått när fågeln slår i marken eller om hunden behövt dra ner fågeln ur ett snår. En hund med hård mun orsakar oftast sådana skador på viltet som inte behöver synas visuellt. Det är med andra ord endast genom att känna igenom fågeln som detta kan avgöras. Om osäkerhet råder huruvida fågeln skadats av skottet, nedslaget eller hunden, frias hunden. Förare bör ges möjlighet att känna på skadat vilt, men domarens beslut är slutgiltigt. Iaktta stor försiktighet och konferera med kollega innan beslut fattas!
- Föraren ska inte behöva dra viltet ur munnen på hunden.
- Bra apporter bör utnyttjas, och domaren bör även i början av provet inte tveka att skicka på fåglar som ställer krav på hundarna. Den första apporten kan visa sig vara en vinnarapport.
- Var försiktig med att döma ut hunden för förföljande av vilt. Hunden måste få möjlighet att förvissa sig om viltet är skadat. Att den förföljer någon meter är acceptabelt under förutsättning att den sedan återgår till rätt uppgift.
- Man ska föra bok över varje apport. Apporterna kategoriseras beroende på svårighetsgraden och utförandet. Observera dock att det är lätt att missbedöma svårighetsgraden. En bra hund får allt att se enkelt ut.

D 3.2 Apporterna kategoriseras enligt följande:

A+ en exceptionell apport. T.ex. en väl utförd apport på en *runner* (undanlöpande fågel). En *eye-wipe* är inte lika med *nock up* eller plus. (En *eye-wipe* kan vara en B-apport.)
A° (*nock up*) hunden löser uppgiften på ett övertygande sätt.
A en väl utförd apport, oavsett svårighetsgrad. Svårighetsgraden bör dock noteras.
A◦ (*nock down*) det finns smärre anmärkningar på utförandet.
A– hunden gör inga grava fel, men får in apporten med vissa besvär.
B inkluderar ett gravt fel av något slag. Hunden kan inte få ett 1:a pris med en B-apport.
E innebär ett diskvalificerande fel, och hunden hamnar på 0 pris.

- Om en apport klassificeras med ett tillägg till en viss bokstav skall en anteckning om orsaken göras av domaren.
- Domare ska placera sig så att de kan höra hundar som ger ljud ifrån sig i linjen. Andra hundar och hundförare ska inte behöva utsättas för påverkan att ha sådana hundar intill sig. Nolltolerans gäller för hundar som ger hörbara ljud i från sig, eller visar oacceptabel stadga.
- En av domarna ska placera sig ute i terrängen för att kunna se hundens arbete. Den andra domaren sköter skickandet av hundar.
- Efter grundomgången, när alla hundar prövats av båda domarparen/domarna, konfererar domarna om hundarnas insatser. De hundar som inte gjort något gravt fel (som alltså fortfarande har chans till 1:a pris) placeras i en grupp och prövas i fortsättningen för sig.
- Gruppen med belastade hundar får det antal apporter som behövs för att kunna säkerställa ett kvalitetspris. Observera att en hund utan belastning inte ska matchas mot en hund som är belastad med ett gravt fel. Den numeriska startordningen bör följas inom varje grupp.
- Om man har ett antal apporter kvar på slutet så kan man behålla startordningen, men ändå välja apporter så att de som fått ett antal svåra apporter får något enklare och vice versa. Detta för att få ett bra bedömningsunderlag.
- Slutgiltigt antal apporter avgörs av domarna. Ett riktmärke är **6–7** apporter för hund som genomför hela provet, apporterna får då inte vara alltför lätta utan ge ett ordentligt bedömningsunderlag.
- Finalomgång för de hundar som fortfarande har chans till ett förstapris och eventuellt tilldelande av certifikat eller certifikatkvalitet döms av samtliga domare.
- Man ska stoppa ett prov i tid. Driver man provet för långt finns det risk att man kommer att slå ut samtliga hundar.
- Undvik att "stänga böckerna". Har samtliga domare bedömt aktuella hundar så bör ett beslut om placeringar och premieringar fattas innan böckerna stängs. Det kan dock finnas skäl att skilja två utomordentligt duktiga hundar åt med en extra apport och stängda böcker. Har domarna bestämt sig för att stänga böckerna ska detta informeras om direkt, och inte komma som en förklaring i efterhand.

D.4 Allmänna anvisningar för SSRKs domare på A-prov

Jaktprovsverksamhetens främsta mål är att under jägarmässiga former bedöma deltagande hundars jaktegenskaper till ledning för avelsarbetet. Jaktproven är kvalitetsgaranterade av SSRK i så måtto att de arrangeras efter godkännande av och i enlighet med anvisningar som utfärdats av SSRK.

I SSRKs Jaktprovsbestämmelser för Retrieverprov A och B återfinns regler för hur verksamheten ska genomföras och hur de olika aktörerna – arrangörer, domare, startande och

SSRK ska samverka. Här nedan anges de regler och rekommendationer som gäller för jaktprovsdomaren.

En domare måste vara väl insatt i SSRKs gällande jaktprovsbestämmelser, Riktlinjer och Råd (RoA) och övriga överenskommelser från t ex domarkonferenser för den eller de provformer som denne ska döma vid provtillfället.

Domaren ska betrakta sig som en representant för Svenska Spaniel och Retrieverklubben och bemöda sig om ett i alla avseenden korrekt uppträdande. Domaren ska granska och värdera de deltagande hundarna på ett vedertaget, förtroendegivande och övertygande sätt och verka för att en positiv stämning råder vid bedömningen.

Domaren har ensam ansvaret för provets slutliga genomförande. Även om andra funktionärer har bestämda uppgifter enligt givna instruktioner är domaren personligen ansvarig för ordningen och för att övriga funktionärer fullgör sina uppgifter på ett korrekt sätt. Före bedömningens början ger domaren funktionärerna direktiv om sättet för bedömning av de olika klasserna. Om inget särskilt skäl till ändring finns, ska bedömningen ske i den ordning som anges i startlistan efter genomförd lottning.

Domaren ska inte färdas till provet eller före provet övernatta hos person som anmält hund för honom/henne på det aktuella provet

D 4.1 Muntlig kritik

Domare uppmuntras att genomföra bedömningen så instruktivt och lärorikt som möjligt, och alltid hålla muntlig och öppen kritik vid både individ- och konkurrensbedömning. Domaren motiverar då sina domslut med en kortfattad muntlig kritik och talar om för provdeltagare och publik varför hundarna ges de priser och placeringar de fått.

Tilldelas en hund KEP eller 0 pris bör domaren alltid muntligen meddela en provdeltagare detta och bör då också kortfattat motivera denna bedömning på ett sakligt och neutralt sätt. Domaren ska inte acceptera att en deltagare diskuterar ett fattat beslut.

D 4.2 KEP (Kan Ej Prissättas) och NC (Non Classified)

Domare måste vara väl förtrogna med skillnaden mellan 0 pris och KEP och veta när dessa ska användas och hur det hela formellt ska hanteras.

KEP är antingen relaterat direkt till hunden eller pga. omständigheter som beror på hundens förare.

För A-prov gäller:

- Om antalet apporteringstillfällen inte medger tillräckligt bedömningsunderlag tilldelas omdömet KEP.
- Hund som måste avbryta provet på grund av skada tilldelas omdömet KEP.
- Hund som uteslutits på grund av ett gravt fel i grundomgången kan tilldelas omdömet NC.

D 4.3 Kommentar:

Det ska noteras att KEP ska användas i undantagsfall och att det är fullt möjligt att ge ett kvalitetspris även till en hund med fel.

KEP ska inte ersätta 0 pris utan enbart tillämpas i situationer där olika omständigheter omöjliggör genomförande av en fullständig bedömning av hunden.

Orsaken till KEP ska alltid anges i domarkritiken.

När KEP tilldelats en hund på grund av omständigheter som orsakas av förarens uppträdande ska provledning underrättas.